

MUZIKÁLOVÝ AUTOR A REŽISÉR **RADEK BALAŠ** PRO DENÍK ŘÍKÁ:

Motivy z Kašparova života by vydaly na televizní seriál

Rozhovor

LUKÁŠ DUBSKÝHO

Nový muzikál Do nebes! o letci Janu Kašparovi vznikl přes pět let. Režiséra a autora libreta Radka Baláše zajímá především první část aviatikova života do jeho slavného přeletu z Pardubic do pražské Chuchle. „Kašpar byl pro mě ikonou. Jakmile jsem se do jeho příběhu začel, začal mě fascinovat,“ říká režisér.

S Východočeským divadlem jste se začal na režii nějakého muzikálu domluvat už před sedmi lety. Jaké tituly byly ve hře?

Před sedmi lety jsem se začal o různých možnostech bavit s dramaturgyní Janou Pithartovou. Ale kontakty s pardubickým divadlem započaly už velmi dávno. Kolem roku 2000 jsem dělal v Uherském Hradišti muzikál Pokrevní bratři a jel jsem se podívat na pardubickou verzi. Také jsem se několikrát se svými komediemi účastnil festivalu smíchů. Takže o spolupráci jsme uvažovali už asi 20 let. Při výběru hry jsme nejprve zvažovali nějaký moderní muzikál britské nebo americké provenience, který by byl vhodný pro činoherce. Líbil se mi třeba muzikál podle filmu Táta v sukni, který je nyní uváděn v Londýně. Další z možností bylo převést na jeviště některý ze známých českých filmů, já sám jsem během své kariéry takto zpracoval třeba Šakalí léta nebo Trhák. Nakonec jsme si ale řekli, proč se nepokusit o autor-ské divadlo.

A jak vás jako námět napadla právě postava Jana Kašpara?

Nejsem z Pardubic, takže se na město mohu dívat s turistickým nadhledem. Když se řekne Pardubice, tak člověka napadnou tři věci. Dostihové závodiště, pardubický perník, jehož milovníkem jsem odmalička, a pak je to inženýr Jan Kašpar. O dostizích by se si ce dal udělat muzikál, ale budete stát před problémem, jak udělat koně. Perník je skvělý, ale v divadle nás zajímá především osobnost – a tou je právě Kašpar. Původně jsme chtěli inscenaci uvést v roce 2021, tedy na výročí jeho slavného letu. To se kvůli covidu nepovedlo, takže jsme se alespoň trefili do výročí 140 let od jeho narození.

Kolik jste toho o Janu Kašparovi věděl, než jste se jím začal zabývat při psaní libreta?

Jenom základní věci. Že byl z Pardubic, že byl mladý, co a kdy se stalo. Byl pro mě jen takovou ikonou. Jakmile jsem se ale do jeho příběhu začel, začalo mě fascinovat, jak hluboký materiál to je. Bylo mi strašně líto, že není možné v inscenaci použít více motivů z Kašparova života. Byly by pro diváky zajímavé, ale do představení se nám nemohou vejít, to bychom z toho museli udělat televizní seriál.

Do jaké míry jste se držel reality?

Byl jsem si vědom toho, že je potřeba zachovat některé realie. Třeba to, že mladý Jan Kašpar propadal ve škole z několika předmětů. Bylo to ale proto, že ho to tam nebavilo.

Další z motivů, které jsme nechtěli minout, je získání diplomu na vysokém učením technickém. Zajímalo nás i období, kdy začal pracovat u Laurina a Klementa, se kterými se ovšem záhy rozhádal. Poté už si se svým bratrancem Evženem Čihákem založili firmu na výrobu letadel, leč nebyli příliš úspěšní.

Je pro vás důležitá atmosféra přelomu 19. a 20. století?

Velmi. Doufám, že diváci ocení scénu a kostýmy Marka Zákosteleckého. Barevně jsme to ladili do černo-šedobílých základních odstínů, které jen občas něčím dobarvíme. Chtěli bychom, aby to vzdáleně připomínalo staré filmy režiséra Karla Zemana, jako je Vynález zkázy.

Jaký úsek života Jana Kašpara v muzikálu zachycujete?

Tohle máme striktně dané – začínáme jeho narozením v roce 1883 a končíme v roce 1911 slavným letem do Chuchle, kdy bylo Kašparovi osmadvacet let.

V minulosti jste pro hradecké divadlo vytvořil muzikál o Marilyn Monroe, boleslavské divadlo na festivalu smíchů soutěžilo

s vaší hudební komedií Dědeček automobil. Je pro vás zajímavější zpra-

covávat příběhy reálných osobností?

To vždycky závisí na domluvě s dramaturgií daného divadla. Třeba Dědeček automobil vznikl v době, kdy divadlo v Mladé Boleslavi slavilo sto let a oslovilo mě, abych zpracoval nějaké lokální téma. U Marilyn jsme naopak hledali téma autenticity člověka a jakým způsobem se utváří umělecká osobnost. Chtěli jsme vytvořit psychologický muzikál.

Jak probíhá vaše spolupráce se skladatelem Ondřejem Brouskem?

Ta je dlouhodobá, toto je už náš šestý muzikál. Tvoříme dobře sehraný tým, teď už se ani nemusíme tolik scházet. Dřív jsme seděli dlouhé hodiny, kdy Ondra mlátil do klavíru, teď už jsme schopni si často jen telefonovat. Nemáme nějakou přesně danou metodu práce, někdy napíšu text a on ho zhudební, jindy mi pošle melodii, na kterou já vymyslím slova.

Jaký je rozdíl, když děláte muzikál s činoherním souborem a když máte k dispozici muzikálové herce?

Rozdíl spočívá hlavně v tom, že když máte zpěváky, tak jsou v muzikálu árie, u kterých se interpret může předvést, v dobrém slova smyslu exhibovat. Když děláte muzikál pro činoherní soubor, musíte se soustředit na jednotlivé situace, vytváříte jinou vnitřní strukturu, kde se věci více hrají, než zpívají. Je to trochu jiný žánr.

Co vás čeká po muzikálu Do nebes!?

V první řadě premiéra muzikálu Sladké mámení složeného z písniček Heleny Vondráčkové v brněnském Boby centru. Poté mě čeká krásná práce v pražském Divadle Viola. Obrátily se na mě spisovatelka Bára Nesvadbová a zpěvačka Lenka Nová, že by chtěly mít večer, kde Bára bude číst své texty a Lenka zpívat své šansony.

Foto: Jiří Sejkora